Turkish Studies - Educational Sciences

eISSN: 2667-5609

www.turkishstudies.net/education

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL BALKAN UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Branş Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmeyen Davranışlar ile Kişilik Tiplerinin Karşılaştırılması

Comparison of Misbehaviors in Classroom Management Faced by Branch Teachers Working in High Schools and Teachers' Personality Traits[*]

Elvin Tekin[**] - Sibel Güven[**]

Abstract: Schools are where education and training take place face to face with students and student behavior is shaped. For the teaching profession, the importance of pedagogical formation, general culture and special field knowledge, it is also important for teachers to have a personality and character that will be a good example for their students. The purpose of this research is to examine the relationship between unwanted student behaviors and personality types that branch teachers working in secondary education institutions encounter in the classroom. It is examined whether the teachers' personality types and the undesired student behaviors in the classroom differ according to the variables of age, marital status, branch, seniority, educational status, the type of school they work at, the status of being assigned to the institution they work with, and the type of faculty they graduated from. A total of 260 branch teachers, including 152 women and 108 men working in Çanakkale, participated in the study. In the research, socio-demographic form, 40-item Adjective Based Personality Test developed by Bacanlı, İlhan and Aslan (2009) to determine the personality traits of teachers, and a table prepared by Güven and Özdel (2016) to determine the opinions of teachers about misbehaviors in the classroom and coping with these behaviors have been used as data collection tools. The analysis of the data obtained in the research was carried out with the SPSS (21) statistical package program. It was concluded that there was a significant difference between the demographic characteristics of the teachers, their personality types and the undesirable student behaviors they encountered in the classroom, and that there was a significant relationship between the teachers' personality types and the undesirable behaviors they encountered in classroom management.

[*] "This work was supported by Çanakkale Onsekiz Mart University The Scientific Research Coordination Unit, Project number: SYL-2018-2775."

[**] İngilizce öğretmeni, Ayvacık Fen Lisesi
English teacher, Ayvacık Science Hihg School
ORCİD 0000-0002-5258-5640
elvinfatih@hotmail.com

[***] Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim fakültesi, Temel Eğitim Bölümü
Assoc. Prof. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Primary Education Department
ORCİD 0000-0003-4550-7297
s_guven@comu.edu.tr

Cite as/ Atıf: Tekin, E. & Güven, S. (2020). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan branş öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile kişilik tiplerinin karşılaştırılması, *Turkish Studies - Education*, 15(1), 155-184. https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40310

Received/Geliş: 26 December/Aralık 2019 *Checked by plagiarism software*
Accepted/Kabul: 25 February/Şubat 2020 **Published/Yayın:** 29 February/Şubat 2020

Copyright ã INTAC LTD, Turkey CC BY-NC 4.0

Structured Abstract:

Introduction: Misbehaviors that may prevent the education and training may occur in schools for different reasons. Students' behaviors in the classroom are defined as misbehavior if they prevent education and training, endanger the safety of students, damage the school and students' equipment and prevent students from socializing (Korkmaz, 2005). Classroom management is recognized as the key to effective education and training in classrooms with different social and cultural structures (Poole ve Evertson, 2013). Personality; mental, emotional qualities, consistent behaviors and specific characteristics of the individual (Hadas, 2011).

Purpose of the Study

Teachers' personality traits and students' misbehaviors in the classroom are examined whether they differ or not according to age, marital status, branch, seniority, educational status, type of school where they work, assignment to the institution with the examination, type of faculty they graduated from and whether there is a significant relationship between teachers' personality traits and students' misbehaviors.

Method

This research was carried out using quantitative research model. The research is a descriptive study in the relational screening model which aims to determine whether the personality traits of the teachers working in high schools and students' misbehaviors differ in terms of variables and to determine the relationship between teachers' personality traits and students' misbehaviors they face in the classroom.

Sampling and Participants

The samples of the research include 152 females, 108 males, totally 260 high school teachers working in the province of Çanakkale, 23 state high schools affiliated to Turkish Ministry of Education during the 2017-2018 academic year.

14.2% of the teachers participated in the research were between 21-30 years old, 33.1% between 31-40 years old, 36.9% between 41-50 years old, 11.9% between 51-60 years old and 3.8% were 61 years and older. 75.8% of the teachers are married, 19.2% are single and 5% are in the other group. 12.3% of the teachers are Turkish Language and Literature, 13.7% are language group (English / German / Arabic), 10.3% are History and Geography, 19.2% are science group (Physics / Chemistry / Biology), 17.3% mathematics, 6.5% physical education, 6.1% visual arts, 5.7% music, 4.2% vocational course, 4%, 6 of them are teachers of religious culture and ethics. 14.2% of teachers are between 1-5 years, 14.6% between 5-10 years, 16.9% between 10-15 years, 22.7% between 15-20 years and 31,6% have seniority of 20 years or more. 75.4% of teachers have bachelor's degree, 21.9% master's degree and 2.7% doctorate degree. 37.3% of the teachers are working in Anatolian high school, 19.2% in vocational and technical Anatolian high school, 13.1% in science high school, 7.7% in social sciences high school, 6.5% in fine arts high school, 16.2% in the Anatolian İmam Hatip high school. 30% of the teachers have been assigned to the school where they work with exam, 70% have not been assigned with exam. 60.4% of the teachers graduate from faculties of education, 29.2% from faculties of science and literature, 4.6% from faculties of theology, 2.3% from conservatories, and 3.5% from technical sciences.

Instrument

In the research, socio-demographic form, 40-item Adjective Based Personality Test developed by Bacanlı, İlhan and Aslan (2009) to determine the personality traits of teachers, and a table prepared by Güven and Özdel (2016) to determine the opinions of teachers about misbehaviors in the classroom and coping with these behaviors have been used as data collection tools.

Reliability and Validity

The reliability coefficient value of the five-factor personality scale is 0.88. Skewness coefficient is used for the normal distribution of personality type subscale scores and according to the results, personality type subscale scores show normal, left skewed and negative distribution. The average score of misbehaviors faced by the teachers is obtained by giving 1 (one) score for each misbehaviors indicated by the teachers towards students' misbehaviors in classroom. The normality distribution of the mean score for the sample group is analyzed by the Shapiro-Wilk test. According to Shapiro-Wilk test, the score is found to be normal (S-W = 0.312, p> 0.05). In the analyzes, the confidence interval is 95% and the significance level (p <0.0

Conclusion and Discussion

In the research, it was concluded that personality types of branch teachers working in high schools in Çanakkale respectively were openness to experience, agreeableness, conscientiousness, extraversion and neuroticism. Sevgi (2017) in her research identified personality traits of teachers respectively as agreeableness, extraversion, openness to experience, conscientiousness, and neuroticism.

In the research, it was concluded that the teachers in the 41-50 age range had more conscientiousness than the teachers in the 21-30 age range. Uğurlu (2012) stated that the 41-50 age group teachers show higher self-discipline than 25 and under age, 26-30 and 31-40 age group. It was concluded that married teachers have more agreeableness than single teachers. Cebeci (2016) stated that single teachers' attitude towards misbehaviors of students is more negative than married teachers. In the research, it was concluded that teachers' branches were not a determinant factor in teachers' personality traits.

In the research, it was concluded that the average conscientiousness scores of teachers with seniority of 10-15 years were higher than teachers with seniority of 1-5 years. Göksal (2017) stated that experienced teachers whose working time is 21 years or more have more responsibility than teachers with seniority between 1-5 and 6-10 years.

It was found out that the average openness to experience scores of doctoral graduate teachers are higher than those of master and bachelor's graduates, and the scores of master graduate teachers are higher than those of bachelor's graduates. Sevgi (2017) concluded that extraversion and openness to experience scores of teachers with master degree were higher than those of bachelor's graduates.

In the research, the mean scores of neuroticism of the teachers working in the vocational and technical Anatolian high schools were higher than the teachers working in science high schools; It was also concluded that teachers working in science high schools had more conscientiousness than those working in vocational and technical Anatolian high schools. Titrek, Bayrakçı and Zafer (2009) concluded that there is a significant difference between school administrators' ability to manage emotions and school type. it is seen that administrators working in primary education are more successful than general and vocational high school administrators; the managers in general high schools are more successful than the managers in vocational high schools in managing emotions.

It was concluded that the teachers who were not appointed to the institution they worked with the exam had more agreeableness than those who were appointed by exam.

In the research, it was found that teachers who graduated from the Faculty of Theology had more agreeableness than the teachers who graduated from the Faculty of Science and Literature.

In the research, It was concluded that teachers aged between 31-40 were more likely to experience misbehaviors in the classroom than teachers aged 51-60. Şenay (2011) in her research concluded that more undesirable student behavior occurred in the classroom of teachers aged 31-40 compared to teachers over 51 years of age.

In the research, it was found that there was no significant difference between students' misbehaviours and teachers' marital status. In the research conducted by Karaman (2016), it was concluded that there is no significant difference between the educational professionalism of teachers and their marital status.

In the research, it was concluded that the language lesson (English / German / Arabic) teachers were more likely to encounter students' misbehaviors in the classroom than mathematics and Turkish Language and Literature teachers; visual arts teachers were more likely to encounter misbehaviors than mathematics teachers. In the research conducted by Ekici, R. and Ekici, A. (2014), the frequence of misbehaviors in the classroom varies significantly according to the branches of teachers. According to the results of the research, students' misbehavior is seen in the music class mostly. Then, Visual Art, Technology and Design, Turkish, Physical Education, Religious Culture, English, Mathematics and Social Studies are followed.

In the research, it was found that teachers with seniority of 1-5 years are more likely to experience students' misbehavior in the classroom than teachers with seniority of 15-20 years.

In the research, it was found that there was no significant difference between students' misbehaviors and teachers' educational status. In the studies conducted by Dinçer and Akgün (2015), Güneş (2016),

Sağlam (2018), Yüksel (2013), it is seen that there is no significant difference between teachers' educational status and classroom management skills.

In the research, it was found that teachers working in Anatolian high schools are more likely to experience students' misbehaviors than teachers working in science high schools and fine arts high schools; teachers working in vocational and technical Anatolian high schools and Anatolian imam hatip high schools are more likely to experience students' misbehaviors than teachers working in science high schools. Aktaş (2019) stated that teachers reacted more positively and effectively in schools with higher placement scores, and students showed higher levels of negative behavior in schools with lower placement scores.

In the research, it was found that there was no significant difference between students' misbehaviors and the status of whether or not teachers were assigned to the institution where they worked by exam.

In the research, it was found that there was no significant difference between students' misbehaviors and the type of faculty teachers graduated from. Burç (2006), Bozbaş (2015), Dinçer and Akgün (2015), Şahin and Altunay (2011), Yüksel (2013) found that there was no significant difference between teachers' classroom management skills and their educational status.

It was found that there was a moderate, positive and significant relationship between the neuroticism score of the teachers and students' misbehavior score; a low level, positive and significant relationship with extraversion score; a low level, positive and significant reletionship with openness to experience; a moderate, positive and significant relationship with agreeableness score; a low level, positive and significant relationship with conscientiousness score. According to the results of the research, teachers with high mean scores of openness to experience, extraversion, and conscientiousness encounter less misbehaviors in their classrooms than teachers with higher mean scores of neuroticism and agreeableness. Funder (2007) defines neurotic teachers as unhappy, coping with life stress and dissatisfied with their job. Jones (2017) states that highly influential teachers in urban and rural areas have high extraversion, agreeableness, conscientiousness and openness to experience; low neuroticism scores.

Keywords: Education Management, Misbehaviors, Personality Traits, High School, Branch Teachers

Öz: Okullar, eğitim ve öğretimin öğrencilerle yüz yüze gerçekleştiği ve öğrenci davranışlarının şekillendiği yerdir. Öğretmenlik mesleği için pedagojik formasyon, genel kültür ve özel alan bilgisi ne kadar önemliyse öğretmenlerin öğrencilerine iyi bir örnek olacak kişiliğe ve karaktere sahip olmaları da bir o kadar önemlidir. Bu araştırmanın amacı; ortaöğretim kurumlarında görev yapan branş öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ile kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu doğrultuda öğretmenlerin kişilik tipleri ile sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışları yaş, medeni durum, branş, kıdem, eğitim durumu, görev yaptığı okul türü, görev yaptığı kuruma sınav ile atanma durumu ve mezun olduğu fakülte türü değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmektedir. Araştırmaya Çanakkale ilinde görev yapan 152 kadın, 108 erkek olmak üzere toplam 260 branş öğretmeni katılmıştır.

Araştırmada sosyo-demografik form, öğretmenlerin kişilik özelliklerini belirlemek amacıyla Bacanlı, İlhan ve Aslan tarafından (2009) geliştirilen 40 maddelik Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi ve Güven ve Özdel (2016) tarafından hazırlanan öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışları belirlemeye yönelik tablo kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizi, SPSS (21) istatistik paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin demografik özellikleri ile kişilik tipleri ve sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları arasında anlamlı fark olduğu ayrıca öğretmenlerin kişilik tipleri ile sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, İstenmeyen Öğrenci Davranışı, Kişilik Tipleri, Ortaöğretim, Branş Öğretmeni

Giriş

Eğitim, genel olarak bireyde istendik yönde davranış değişikliği oluşturma sürecidir. İstendik davranış; önceden planlanmış belli bir amaç doğrultusunda öğrenciye bilgi, beceri ve akademik yeterlilikler kazandırmaktır. Bireyde bu davranış değişikliği günümüzde planlı ve

programlı eğitimin sağlandığı okullarda gerçekleşmektedir (Aydın, 2013). Okullar, eğitim ve öğretimin öğrencilerle yüz yüze gerçekleştiği ve öğrenci davranışlarının şekillendiği yerdir. Ülkemizde çocuklar formal eğitimi ilk olarak okul öncesi eğitim kurumlarında almaya başlarlar. Okul öncesi eğitimlerinden sonra öğrenciler zorunlu olarak her biri 4 yıl olmak üzere ilkokul, ortaokul ve lise eğitimine devam ederler. Öğrenciye ilköğretimde temel eğitimini tamamladıktan sonra genel, mesleki ya da teknik bilgi ve beceri ortaöğretim kurumlarında kazandırılmaktadır. Ortaöğretim öğrenciyi yükseköğretime hazırlaması açısından önemli bir yere sahiptir (Sözer, 1996). Okullarda farklı sebeplerle eğitim ve öğretimin gerçekleşmesini engelleyen istenmeyen davranışlar meydana gelebilmektedir. Özellikle ortaöğretim kurumlarında öğretmenlerin öğrencilerin istenmeyen davranışları ile karşılaşması, önemli bir disiplin meselesi olarak görülmektedir. İstenmeyen davranış olarak nitelendirdiğimiz eğitim ve öğretimde görülen olumsuz davranışlar, sınıf yaşantısını oluşturan ögelerin düzensizliği ile oluşmaya başlar. Sınıf ortamı, öğretmenin öğrenciyle ve öğrencinin öğrenciyle olan iletişimi, eğitim ve öğretimin planlı bir şekilde yürütülmesi, zamanın verimli kullanımı, öğretmenin sergilediği davranışlar, sınıfın fiziki koşulları, öğrencinin sahip olduğu bilgi ve beceri, çevre, aile gibi faktörler öğrencide gözlemlediğimiz davranışların şekillenmesinde etkilidir. Öğrencilerin sınıf içinde göstermiş oldukları davranışlar eğitim-öğretimi engellemesi, öğrencilerin güvenliğini tehlikeye sokması, okulun ve öğrencilerin araç- gereçlerine zarar vermesi, öğrencilerin sosyalleşmesini engellemesi durumunda istenmeyen davranış olarak tanımlanmaktadır (Korkmaz, 2005). Öğretmenin sınıf ortamında öğrencilerle birlikte gerçekleştirmek istediği nitelikli eğitim ve öğretim, öğretmenin sınıf yönetimi becerileri ile yakından ilgilidir. Eğer sınıf ortamı düzensiz ve öğrenciler saygısızca davranışlar sergiliyorsa ayrıca bu davranışları kontrol altına alacak kurallar ve ilkeler yoksa sınıfta kaos ortamı oluşur. Böyle bir ortamda öğrenciler öğrenmeleri gerekenden çok daha azını öğrenirler. Sınıfta öğretme ve öğrenmeye uygun bir çevrenin oluşturulması öğretmenin sorumlulukları arasındadır (Marzano, Marzano ve Pickering, 2009). Öğretmenlerin günlük görevlerini yerine getirmelerinde ve düzeni sağlamalarında sorun teşkil eden istenmeyen öğrenci davranışları öğretmenlerde duygusal tükenmişliğe sebep olur (Byrne, 2017). Alan yazın incelendiğinde öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerinin öğrenci başarısında önemli bir rolü olduğu görülmektedir. Donovan ve Cross (2002) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin sınıfları etkili bir şekilde yönetememelerinin çoğunlukla öğrencilerin akademik başarılarının düşük olmasında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Allen (2010) ve Lemov (2010) araştırmalarında sınıf yönetiminin öğrencilerin akademik başarısında önemli bir faktör olduğunu tespit etmişlerdir. Agba ve diğerleri (2010) araştırmalarında öğretmen liderliği tarzı ile öğrenci akademik performansı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmektedirler. Jahangiri'ye göre (2016) öğretmenlerin sınıf yönetimi stratejileri öğrencilerin motivasyonlarında önemli bir etkendir. Araştırma sonuçları sınıf yönetimi stratejilerinin ortaöğretim öğrencilerinin büyüme ve gelişme sürecinde etkili bir faktör olarak önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Toplumların hızla değişmesi, bilginin yaygınlaşması, öğretmenin otoritesinin zayıflaması, aile yapısının farklılaşması ve öğretmenlerin disiplin sorunlarıyla baş etmedeki yeterliliklerinin düşük olması gibi sebeplerden dolayı sınıf yönetimi güncelliğini ve önemini korumaktadır (Çalık, 2015).

Sınıf yönetimi, farklı sosyal ve kültürel yapıya sahip olan sınıflarda etkili bir eğitim ve öğretimin anahtarı olarak kabul edilmektedir (Poole ve Evertson, 2013). Öğretmenler eğitim ve öğretimin kalıcı olarak sağlanabilmesi için öğrencileri, öğretim araç-gereçlerini, sınıf ortamını eğitim-öğretim programlarının amaçlarına göre düzenlemeli ve belirlenen hedeflere ulaşmak için çaba göstermelidirler (Erden, 2014). Kişilik; bireyin zihinsel, duygusal nitelikleri, tutarlı davranışları ve kendisine özgü özellikleridir (Hadas, 2011). Öğretmenlerin öğrencilerine kazandırılması beklenen çevreye uyum, problem çözme becerileri, kendini ve başkalarını doğru algılayabilme gibi yeterliliklere öncelikle kendilerinin sahip olmaları gerekmektedir (Tunca, 2010).

Öğretmenlik mesleği için pedagojik formasyon, genel kültür ve özel alan bilgisi ne kadar önemliyse öğretmenlerin öğrencilerine iyi bir örnek olacak kişiliğe ve karaktere sahip olmaları da

bir o kadar önemlidir. Çünkü öğretmenlerin kişiliği ve karakteri olgunlaşmamışsa derste etkili olmaları, öğrenciler tarafından ciddiye alınmaları ve öğrencilerine iyi bir rol model olmaları mümkün değildir (Özsoy, 2003). İstenmeyen öğrenci davranışları ile ilgili alan yazın incelendiğinde araştırmaların çoğunlukla okul öncesi, ilköğretim ve ortaokul üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Bu araştırmalar genellikle öğretmen-öğrenci-veli görüşlerine dayanmaktadır ve sınıfta görülen öğrencilerin istenmeyen davranışlarını, bu davranışların görülme derecesini ve nedenlerini içermektedir (Aksoy, 2013; Alkan (2007); Bonke ve Semudara (2011); Cebeci (2016); Dal (2016); Danaoğlu (2009); Doğar (2013); Durulmuş (2018); Ghazi, Shahzada, Tariq ve Khan (2013); Karahancı (2013); Kayıkçı (2013); Keyik (2014); Kılıçoğlu (2015); Öz (2018); Özgözgü (2007); Sakallıoğlu (2014); Sun ve Shek (2011); Wedhanti ve Sasih (2017); Yegin (2007). Alan yazındaki araştırmalarda ortaöğretimde görev yapan branş öğretmenlerin kişilik özellikleri ile sınıflarında karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara rastlanmamıştır. Araştırma bu bakımdan anlamlıdır ve önem taşımaktadır.

Yöntem

Bu araştırma nicel araştırma modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma ortaöğretim kurumlarında görev yapan branş öğretmenlerin kişilik tipleri ile sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmeyi ve öğretmenlerin kişilik tipleri ile sınıf içinde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları arasındaki ilişkinin düzeyini belirlemeyi amaçlayan ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek veya örneklem üzerinde yapılan düzenlemelerdir (Karasar, 2009).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı içerisinde Çanakkale ilinde yer alan MEB'e bağlı 23 devlet ortaöğretim okullarında görev yapan 152 kadın ve 108 erkek olmak üzere toplam 260 branş öğretmeninden oluşmaktadır. Örneklem belirlenirken basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Öğretmenler gönüllülük esasına bağlı olarak çalışmamıza destek vermişlerdir. Öğretmenlerin yaş, branş, kıdem, öğrenim düzeyi, görev yaptıkları okul türü, görev yaptıkları okula sınavla atanma, fakülte türü gibi demografik bilgileri tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	f	%
21-30	37	14,2
31-40	86	33,1
41-50	96	36,9
51-60	31	11,9
61 ve üzeri	10	3,8
Toplam	260	100

Tablo 1'de öğretmenlerin yaşlarına göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %14,2'sinin 21-30 yaş arasında, %33,1'inin 31-40 yaş arasında, %36,9'unun 41-50 yaş arasında, %11,9'unun 51-60 yaş arasında ve %3,8'inin 61 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir.

Tablo 2:Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

Medeni Durum	f	%
Evli	197	75,8
Bekar	50	19,2
Diğer	13	5
Toplam	260	100

Tablo 2'de öğretmenlerin medeni durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %75,8'inin evli, %19,2'sinin bekar, %5'inin diğer grupta olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı

Branş	f	%
Türk Dili ve Edebiyatı	32	12,3
İngilizce/Almanca/Arapça	35	13,7
Tarih/Coğrafya	27	10,3
Fizik/Kimya/Biyoloji	50	19,2
Matematik	45	17,3
Beden Eğitimi	17	6,5
Görsel Sanatlar	16	6,1
Müzik	15	5,7
Meslek Dersi	11	4,2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	12	4,6
Toplam	260	100

Tablo 3'de öğretmenlerin branşlarına göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %12,3'ünün Türk Dili ve Edebiyatı, %13,7'sinin dil grubu (İngilizce/Almanca/Arapça), %10,3'ünün Tarih ve Coğrafya, %19,2'sinin fen grubu (Fizik/Kimya/Biyoloji), %17,3'ünün matematik, %6,5'inin beden eğitimi, %6,1'inin görsel sanatlar, %5,7'sinin müzik, %4,2'sinin meslek dersi, %4,6'sının din kültürü ve ahlak bilgisi dersi branşlarında olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Dağılımları

Kıdem	f	%
1-5 yıl	37	14,2
5-10 yıl	38	14,6
10-15 yıl	44	16,9
15-20 yıl	59	22,7
20 yıl ve üstü	82	31,5
Toplam	260	100

Tablo 4'te öğretmenlerin kıdemlerine göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %14,2'sinin 1-5 yıl arasında, %14,6'sının 5-10 yıl arasında, %16,9'unun 10-15 yıl arasında, %22,7'sinin 15-20 yıl arasında ve %31,6'sının 20 yıl ve üzerinde kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	f	%
Lisans	196	75,4
Yüksek lisans	57	21,9
Doktora	7	2,7
Toplam	260	100

Tablo 5'de öğretmenlerin eğitim durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %75,4'ünün lisans, %21,9'unun yüksek lisans, %2,7'sinin doktora düzeyinde mezun olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Dağılımı

Okul Türü	f	%
Anadolu Lisesi	97	37,3
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	50	19,2
Fen Lisesi	34	13,1
Sosyal Bilimler Lisesi	20	7,7
Güzel Sanatlar Lisesi	17	6,5
Anadolu İmam Hatip Lisesi	42	16,2
Toplam	260	100

Tablo 6'da öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %37,3'ünün anadolu lisesinde, %19,2'sinin mesleki ve teknik anadolu lisesinde, %13,1'inin fen lisesinde, %7,7'sinin sosyal bilimler lisesinde, %6,5'inin güzel sanatlar lisesinde, %16,2'sinin anadolu imam hatip lisesinde görev yaptığı görülmektedir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okula Sınav ile Atanıp Atanmama Durumlarına Göre Dağılımı

Sınav ile Atanma	f	%
Evet	78	30
Hayır	182	70
Toplam	260	100

Tablo 7'de öğretmenlerin görev yaptıkları okula sınav ile atanıp atanmama durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %30'unun görev yaptıkları okula sınavla atandığı, %70'inin ise sınavla atanmadığı görülmektedir.

Tablo 8: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre Dağılımı

Fakülte Türü	f	%
Eğitim Fakültesi	157	60,4
Fen-Edebiyat Fakültesi	76	29,2
İlahiyat Fakültesi	12	4,6
Konservatuar	6	2,3
Teknik Bilimler Meslek Yüksekokul	9	3,5
Toplam	260	100

Tablo 8'de öğretmenlerin mezun oldukları fakülte türüne göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %60,4'ünün eğitim fakültesi, %29,2'sinin fen-edebiyat fakültesi, %4,6'sının ilahiyat fakültesi, %2,3'ünün konservatuar, %3,5'inin teknik bilimler meslek yüksekokulu mezunu olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, ikinci bölümde Bacanlı, İlhan, ve Aslan (2009) tarafından geliştirilen Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) ve üçüncü bölümde Güven ve Özdel (2016) tarafından hazırlanan öğretmenlerin sınıf yönetimine dair karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bunlarla baş etme yollarını belirlemeye yönelik tablo kullanılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırma kapsamında kullanılan Beş Faktör Kişilik ölçeğinin geliştirme sürecinde elde edilen ve örneklem grubuna göre ortaya çıkan güvenirlik katsayı değerleri tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 9: Beş Faktör Kişilik Ölçeğine Ait Boyutların Güvenirlik Katsayı Değerleri

Ölçek Boyutları	Madde Sayısı	Bacanlı, İlhan ve Aslan (2009)	Yapılan Araştırma (2019)
Nevrotiklik	7	0.73	0.66
Dışadönüklük	9	0.89	0.87
Deneyime Açıklık	8	0.80	0.77
Yumuşak Başlılık	9	0.87	0.83
Sorumluluk	7	0.88	0.83
Genel Toplam	40	*	0.88

*Bacanlı, İlhan ve Aslan (2009) tarafından geliştirilen Beş Faktör Kişilik Ölçeğin maddelerinin toplam güvenirliliği verilmemiştir.

Araştırmada kullanılan Beş Faktör Kişilik ölçeğinin normal dağılımı için Çarpıklık (Skewness) katsayı değerleri tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Beş Faktör Kişilik Ölçeğine Ait Boyutların Geçerlilik Katsayı Değerleri

Ölçek Boyutları	Madde Sayısı	Çarpıklık (Skewness)
Nevrotiklik	7	-0,170
Dışadönüklük	9	-0,147
Deneyime Açıklık	8	-0,051
Yumuşak Başlılık	9	-0,120
Sorumluluk	7	-0,114

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde "SPSS (21)" paket programı kullanılmıştır. Öğretmenlerin demografik bilgileri frekans ve yüzde tabloları ile verilmiştir. Kişilik tipleri alt boyut puanlarının normal dağılımı için Çarpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ortaöğretim kurumlarında görev yapan branş öğretmenlerin derste karşılaştıkları istenmeyen davranış ve bunlarla baş etme yollarına yönelik tablo hakkında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Temel Eğitim Anabilim Dalı'ndan Doç. Dr. Sibel Güven'den uzman görüşü alınmış ve aracın geçerliliği uzman görüşüyle desteklenmiştir. Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bunlarla baş etme yöntemleri yüzde tabloları ile verilmiştir. Tekrardan kaçınmak açısından aynı içerikli cevaplara tabloda bir defalığına yer verilmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik belirttikleri her istenmeyen davranış için 1(bir) puan verilerek öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranışların ortalama puanı elde edilmiştir. Ortalama puanın örneklem grubuna ilişkin normallik dağılımı Shapiro-Wilk testi ile analiz edilmiştir. Shapiro-Wilk testine göre puanın normal dağılım gösterdiği görülmüştür (S-W=0,312, $p>0.05$). Puanların değişkenlere göre karşılaştırılmasında parametrik testlerden t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Tukey testi grup varyanslarının eşit olduğu durumlarda, ortalama puanların çoklu karşılaştırılmasında kullanılmıştır. Kişilik tipleri alt boyut puanları ile istenmeyen davranış puanları arasındaki ilişki için Pearson Korelasyonu kullanılmıştır. Analizlerde güven aralığı %95, anlamlılık düzeyi ($p<0,05$) olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Öğretmenlerin Kişilik Tiplerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tiplerine ait dağılımları tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Öğretmenlerin Kişilik Tiplerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt Boyutlar	Min.	Max.	x̄	ss
Nevrotiklik	3,14	6,00	5,10	0,75
Dışadönüklük	3,29	6,71	5,50	0,71
Deneyime açıklık	5,00	7,00	6,14	0,89
Yumuşak başlılık	4,11	6,81	5,62	0,60
Sorumluluk	3,89	6,78	5,58	0,81

Tablo 11'e göre örneklemde yer alan öğretmenlerin yapılan kişilik testi sonuçlarına göre bu beş boyuttan "deneyime açıklık" (ort=6,14, ss=0,89) ile en yüksek ortalama puanına sahip oldukları görülmüştür. Bu puanları sırasıyla "yumuşak başlılık" (ort=5,62, ss=0,60); "sorumluluk" (ort=5,58, ss=0,81); "dışadönüklük" (ort=5,50, ss=0,71) izlemiştir. Öğretmenlerin en düşük ortalama puanına sahip oldukları kişilik tipi ise "nevrotiklik" (ort=5,10, ss=0,75) olmuştur.

Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Kişilik Tipleri Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tipleri ile yaşları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gruplarına göre varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Öğretmenlerin Kişilik Tipleri Puanlarının Yaş Grupları Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş Grupları	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Nevrotiklik	Gruplar arası	6,093	4	1,523	1,584	0,179	
	Grup içi	245,251	255	0,962			
	Toplam	251,344	259				
Dışadönüklük	Gruplar arası	4,667	4	1,167	0,999	0,409	
	Grup içi	297,802	255	1,168			
	Toplam	302,468	259				
Deneyime	Gruplar arası	2,458	4	0,615	0,756	0,555	
Açıklık	Grup içi	207,294	255	0,813			
	Toplam	209,752	259				
Yumuşak	Gruplar arası	1,654	4	0,414	0,457	0,767	
Başlılık	Grup içi	230,716	255	0,905			
	Toplam	232,370	259				
Sorumluluk	Gruplar arası	7,416	4	1,854	2,686	0,032	1-3
	Grup içi	176,029	255	0,690			
	Toplam	183,445	259				

*1: 21-30 yaş arası, 3: 41-50 yaş arası

Tablo 12'ye göre nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık kişilik tiplerinde öğretmenlerin yaş grupları açısından anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Sorumluluk kişilik tipinde yaş değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=2,686$, $p<0,05$). Tukey testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda 21-30 yaş arasında olan öğretmenlerin sorumluluk puanları (ort=5,15, ss=0,93) ile 41-50 yaş aralığında olan öğretmenlerin puanları (ort=5,64, ss=0,73) arasında anlamlı bir fark olduğu ($p<0,05$) tespit edilmiştir. Bu bulguya göre 41-50 yaş aralığında olan öğretmenlerin sorumluluk puanlarının 21-30 yaş aralığındaki öğretmenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Kişilik Tipleri Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tipleri ile medeni durumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13: Öğretmenlerin Kişilik Tipleri Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyutlar	Medeni Durum	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Nevrotiklik	Gruplar arası	3,906	2	1,953	2,029	0,134	
	Grup içi	247,438	257	0,963			
	Toplam	251,344	259				
Dışadönüklük	Gruplar arası	0,888	2	0,444	0,378	0,685	
	Grup içi	301,580	257	1,173			
	Toplam	302,468	259				
Deneyime	Gruplar arası	0,326	2	0,163	0,200	0,819	
Açıklık	Grup içi	209,426	257	0,815			
	Toplam	209,752	259				
Yumuşak	Gruplar arası	7,216	2	3,608	4,118	0,017	1-2
Başlılık	Grup içi	225,154	257	0,876			
	Toplam	232,370	259				
Sorumluluk	Gruplar arası	2,308	2	1,154	1,638	0,196	
	Grup içi	181,136	257	0,705			
	Toplam	183,445	259				

*1:evli, 2:bekar

Tablo 13 incelendiğinde nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık ve sorumluluk kişilik tiplerinde öğretmenlerin medeni durumları açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Yumuşak başlılık kişilik tipinde medeni durum değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=1,638$, $p<0,05$).

Tukey testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda evli olan öğretmenlerin yumuşak başlılık puanları (ort=5,76, ss=0,85) ile bekar öğretmenlerin puanları (ort=5,40, ss=1,17) arasında anlamlı bir fark olduğu ($p<0,05$) tespit edilmiştir. Evli öğretmenlerin yumuşak başlılık puanlarının bekar öğretmenlerin ortalama puanından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin Branşlarına Göre Kişilik Tipleri Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tipleri ile branşları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 14'de verilmiştir.

Tablo 14: Öğretmenlerin Kişilik Tipleri Puanlarının Branş Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyutlar	Branş	KT	sd	KO	F	p
Nevrotiklik	Gruplar arası	18,863	15	1,258	1,320	0,190
	Grup içi	232,481	244	0,953		
	Toplam	251,344	259			
Dışadönüklük	Gruplar arası	14,930	15	0,995	0,845	0,627
	Grup içi	287,539	244	1,178		

	Toplam	302,468	259			
Deneyime	Gruplar arası	12,176	15	0,812	1,002	0,453
Açıklık	Grup içi	197,576	244	0,810		
	Toplam	209,752	259			
Yumuşak	Gruplar arası	19,782	15	1,319	1,514	0,101
Başlılık	Grup içi	212,588	244	0,871		
	Toplam	232,370	259			
Sorumluluk	Gruplar arası	9,713	15	0,648	0,909	0,554
	Grup içi	173,732	244	0,712		
	Toplam	183,445	259			

Tablo 14 incelendiğinde öğretmenlerin kişilik tipleri alt boyutları nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk ile branş değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. (p>0.05).

Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Kişilik Tipleri Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tipleri ile kıdemleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gruplarına göre varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15: Öğretmenlerin Kişilik Tipleri Puanlarının Kıdem Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyutlar	Kıdem	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Nevrotiklik	Gruplar arası	6,575	4	1,644	1,712	0,148	
	Grup içi	244,769	255	0,960			
	Toplam	251,344	259				
Dışadönüklük	Gruplar arası	2,762	4	0,690	0,587	0,672	
	Grup içi	299,706	255	1,175			
	Toplam	302,468	259				
Deneyime	Gruplar arası	3,223	4	0,806	0,995	0,411	
Açıklık	Grup içi	206,530	255	0,810			
	Toplam	209,752	259				
Yumuşak	Gruplar arası	2,961	4	0,740	0,823	0,512	
Başlılık	Grup içi	229,409	255	0,900			
	Toplam	232,370	259				
Sorumluluk	Gruplar arası	8,022	4	2,005	2,915	0,022	1-3
	Grup içi	175,423	255	0,688			
	Toplam	183,445	259				

*1: 1-5 yıl arası, 3: 10-15 yıl arası

Tablo 15'e göre nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık kişilik tiplerinde öğretmenlerin kıdemleri açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0,05). Sorumluluk kişilik tipinde kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur (F=2,915, p<0,05).

Tukey testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin sorumluluk puanları (ort=5,18, ss=0,88) ile 10-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin puanları (ort=5,71, ss=0,74) arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür (p<0,05). Buna göre 10-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin sorumluluk puanlarının 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Kişilik Tipleri Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tipleri ile eğitim durumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16: Öğretmenlerin Kişilik Tipleri Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Nevrotiklik	Gruplar arası	0,211	2	0,105	0,129	0,879	
	Grup içi	251,133	257	0,815			
	Toplam	251,344	259				
Dışadönüklük	Gruplar arası	1,092	2	0,546	0,466	0,628	
	Grup içi	301,377	257	1,173			
	Toplam	302,468	259				
Deneyime	Gruplar arası	6,561	2	3,281	3,444	0,033	1-2
Açıklık	Grup içi	203,191	257	0,952			1-3
	Toplam	209,752	259				
Yumuşak	Gruplar arası	1,423	2	0,712	0,792	0,454	
Başlılık	Grup içi	230,947	257	0,899			
	Toplam	232,370	259				
Sorumluluk	Gruplar arası	1,138	2	0,569	0,802	0,449	
	Grup içi	182,306	257	0,709			
	Toplam	183,445	259				

*1: lisans, 2: yüksek lisans, 3: doktora

Tablo incelendiğinde nevrotiklik, dışadönüklük, yumuşak başlılık ve sorumluluk kişilik tiplerinde öğretmenlerin eğitim durumları açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Deneyime açıklık kişilik tipinde eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=3,444$, $p<0,05$).

Tukey testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda lisans mezunu öğretmenlerin deneyime açıklık puanları (ort=3,20, ss=1,01) ile yüksek lisans mezunu öğretmenlerin puanları (ort=3,28, ss=0,95) arasında fark olduğu ($p<0,05$) tespit edilmiştir. Lisans mezunu öğretmenlerin deneyime açıklık puanları (ort=3,20, ss=1,01) ile doktora mezunu öğretmenlerin puanları (ort=4,23, ss=1,20) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Doktora mezunu öğretmenlerin deneyime açıklık puanlarının yüksek lisans ve lisans mezunu öğretmenlerden, yüksek lisans mezunu öğretmenlerin deneyime açıklık puanlarının ise lisans mezunu öğretmenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Kişilik Tipleri Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tipleri ile çalıştıkları okul türü arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17: Öğretmenlerin Kişilik Tipleri Puanlarının Çalıştıkları Okul Türü Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyutlar	Okul Türü	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Nevrotiklik	Gruplar arası	14,224	5	2,845	3,047	0,011	2-3

	Grup içi	237,120	254	0,934		
	Toplam	251,344	259			
Dışadönüklük	Gruplar arası	3,132	5	0,626	0,531	0,752
	Grup içi	299,337	254	1,178		
	Toplam	302,468	259			
Deneyime	Gruplar arası	4,654	5	0,931	1,153	0,333
Açıklık	Grup içi	205,098	254	0,807		
	Toplam	209,752	259			
Yumuşak	Gruplar arası	0,601	5	0,120	0,132	0,985
Başlılık	Grup içi	231,769	254	0,912		
	Toplam	232,370	259			
Sorumluluk	Gruplar arası	8,039	5	1,608	2,328	0,043
	Grup içi	175,406	254	0,691		
	Toplam	183,445	259			

*2: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 3: Fen Lisesi

Tablo incelendiğinde dışadönüklük, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık kişilik tiplerinde öğretmenlerin çalıştıkları okul türü açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0,05). Nevrotiklik (F=3,047, p<0,05) ve sorumluluk (F=2,328, p<0,05) kişilik tiplerinde okul türü değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Tukey testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda fen lisesinde çalışan öğretmenlerin nevrotiklik kişilik tipi puanları (ort=3,07, ss=0,75) ile mesleki ve teknik anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin puanları (ort=3,29, ss=1,17) arasında anlamlı bir fark olduğu (p<0,05) tespit edilmiştir. Mesleki ve teknik anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin nevrotiklik puanlarının fen lisesinde çalışan öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Fen lisesinde çalışan öğretmenlerin sorumluluk kişilik tipi puanları (ort=5,55, ss=0,70) ile mesleki ve teknik anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin puanları (ort=5,15, ss=1,01) arasında anlamlı bir fark (p<0,05) bulunmuştur. Buna göre fen lisesinde çalışan öğretmenlerin sorumluluk puanlarının mesleki ve teknik anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin Çalıştıkları Okula Sınav İle Atanıp Atanmama Durumlarına Göre Kişilik Tipleri Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tipleri ile çalıştıkları okula sınav ile atanıp atanmama durumu arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla t testi yapılmış ve sonuçlar tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18: Öğretmenlerin Kişilik Tipleri Puanlarının Çalıştıkları Kuruma Sınav İle Atanıp Atanmama Durumu Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sınav ile Atanma	*N*	x	ss	t	p
Nevrotiklik	Evet	78	3,35	1,08	0,670	0,503
	Hayır	112	3,26	0,94		
Dışadönüklük	Evet	78	5,07	1,13	0,358	0,720
	Hayır	112	5,12	1,05		
Deneyime	Evet	78	5,48	0,95	0,272	0,786
Açıklık	Hayır	112	5,51	0,87		
Yumuşak	Evet	78	5,47	0,98	2,227	0,027
Başlılık	Hayır	112	5,75	0,92		
Sorumluluk	Evet	78	5,58	0,81	1,246	0,214
	Hayır	112	5,44	0,85		

Tablo 18 incelendiğinde nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık ve sorumluluk kişilik tiplerinde öğretmenlerin çalıştıkları kuruma sınav ile atanıp atanmama açısından anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05). Yumuşak başlılık kişilik tipi puan ortalamasında sınav ile atanıp atanmama değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür (t=2,227, p<0,05). Çalıştıkları kuruma sınav ile atanmayan öğretmenlerin yumuşak başlılık puanlarının (ort=5,75, ss=0,92) sınav ile atanan öğretmenlerden (ort=5,47, ss=0,98) daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre Kişilik Tipleri Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tipleri ile mezun oldukları fakülte türü arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. Öğretmenlerin Kişilik Tipleri Puanlarının Mezun Oldukları Fakülte Türü Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyutlar	Fakülte Türü	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Nevrotiklik	Gruplar arası	1,293	4	0,323	0,330	0,858	
	Grup içi	250,051	255	0,981			
	Toplam	251,344	259				
Dışadönüklük	Gruplar arası	2,252	4	0,563	0,478	0,752	
	Grup içi	300,216	255	1,177			
	Toplam	302,468	259				
Deneyime	Gruplar arası	1,997	4	0,499	0,613	0,654	
Açıklık	Grup içi	207,755	255	0,815			
	Toplam	209,752	259				
Yumuşak	Gruplar arası	8,504	4	1,126	2,422	0,049	2-3
Başlılık	Grup içi	223,865	255	0,878			
	Toplam	232,370	259				
Sorumluluk	Gruplar arası	2,795	4	0,699	0,986	0,416	
	Grup içi	180,650	255	0,708			
	Toplam	183,445	259				

*2: Fen-Edebiyat Fakültesi, 3: İlahiyat Fakültesi

Tablo 19'a göre nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık ve sorumluluk kişilik tiplerinde öğretmenlerin mezun oldukları fakülte türü bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0,05). Yumuşak başlılık kişilik tipinde fakülte türü değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur (F=2,422, p<0,05).Tukey testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda fen-edebiyat fakültesi mezunu öğretmenlerin yumuşak başlılık kişilik tipi puanları (ort=5,55, ss=0,95) ile ilahiyat fakültesi mezunu öğretmenlerin puanları (ort=6,36, ss=0,59) arasında fark olduğu (p<0,05) tespit edilmiştir. Buna göre ilahiyat fakültesi mezunu öğretmenlerin yumuşak başlılık puanlarının fen-edebiyat fakültesi mezunu öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre İstenmeyen Davranış Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları ile yaşları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gruplarına göre varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20. Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranış Puanlarının Yaş Grupları Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Yaş Grupları	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Gruplar arası	2,328	4	0,978	2,627	0,035	2-4
Grup içi	4,522	255	1,032			
Toplam	6,850	259				

*2: 31-40 yaş arası, 4: 51-60 yaş arası

Tablo incelendiğinde 31-40 yaş aralığında olan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları (ort=4,98, ss=0,79) ile 51-60 yaş aralığında olan öğretmenlerin (ort=3,96, ss=0,82) puanları arasında fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre 31-40 yaş aralığında olan öğretmenlerin ortalama puanlarının 51-60 yaş aralığında olan öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre İstenmeyen Davranış Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları ile medeni durumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gruplarına göre varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranış Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Medeni Durum	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	1,967	2	0,428	0,419	0,658
Grup içi	4,883	257	0,625		
Toplam	6,850	259			

Tablo incelendiğinde istenmeyen davranış puanlarında öğretmenlerin medeni durumlarına göre anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Öğretmenlerin Branşlarına Göre İstenmeyen Davranış Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları ile branşları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gruplarına göre varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranış Puanlarının Branş Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Branş	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Gruplar arası	2,891	15	0,863	2,112	0,042	2-5
Grup içi	3,959	244	1,215			1-2
Toplam	6,850	259				5-7

*1: Türk Dili ve Edebiyatı, 2: İngilizce/Almanca/Arapça, 5: Matematik, 7: Görsel Sanatlar

Tablo incelendiğinde matematik dersi öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları (ort=2,50, ss=0,75) ile dil dersi (İngilizce/Almanca/Arapça) öğretmenlerin puanları (ort=4,56, ss=0,55) arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Dil dersi öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarının matematik dersi öğretmenlerinden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Türk Dili ve Edebiyatı dersi öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları (ort=3,62, ss=0,81) ile dil dersi öğretmenlerin puanları (ort=4,56, ss=0,55) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0,05). Dil dersi öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarının Türk Dili ve Edebiyatı dersi öğretmenlerinden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları (ort=4,82, ss=0,64) ile matematik dersi öğretmenlerin puanları (ort=2,50, ss=0,75) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0,05). Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarının matematik dersi öğretmenlerinden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İstenmeyen Davranış Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları ile kıdemleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gruplarına göre varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 23'de verilmiştir.

Tablo 23: Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranış Puanlarının Kıdem Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Kıdem	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Gruplar arası	2,422	4	0,867	2,238	0,039	1-3
Grup içi	4,428	255	1,005			
Toplam	6,850	259				

*1: 1-5 yıl, 3: 15-20 yıl

Tablo incelendiğinde 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları (ort=4,82, ss=0,87) ile 15-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin puanları (ort=3,56, ss=0,93) arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir (p<0,05). 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarının 15-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre İstenmeyen Davranış Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları ile eğitim durumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gruplarına göre varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 24'de verilmiştir.

Tablo 24: Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranış Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Eğitim Durumu	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	1,879	2	0,875	0,853	0,777
Grup içi	4,971	257	0,683		
Toplam	6,850	259			

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarında eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05).

Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre İstenmeyen Davranış Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları ile çalıştıkları okul türü arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gruplarına göre varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25: Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranış Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Okul Türü	KT	sd	KO	F	p	Fark* (Tukey)
Gruplar arası	2,795	5	0,878	2,561	0,019	1-3, 1-5
Grup içi	4,055	254	1,112			2-3
Toplam	6,850	259				3-6

*1: anadolu lisesi, 2: mesleki ve teknik anadolu lisesi, 3: fen lisesi, 5: güzel sanatlar lisesi, 6: anadolu imam hatip lisesi

Tablo incelendiğinde anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları (ort=4,87, ss=0,54) ile fen lisesinde çalışan öğretmenlerin puanları (ort=2,49, ss=0,71) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0,05). Anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarının fen lisesinde çalışan öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Güzel Sanatlar lisesinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları (ort=3,58, ss=0,85) ile anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin puanları (ort=4,87, ss=0,54) arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarının güzel sanatlar lisesinde çalışan öğretmenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir. Mesleki ve Teknik anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları (ort=4,95, ss=0,67) ile fen lisesinde çalışan öğretmenlerin puanları (ort=2,49, ss=0,71) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0,05). Mesleki ve teknik anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarının fen lisesinde çalışan öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Anadolu İmam Hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları (ort=4,97, ss=0,69) ile fen lisesinde çalışan öğretmenlerin puanları (ort=2,49, ss=0,71) arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Anadolu İmam Hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarının fen lisesinde çalışan öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin Çalıştıkları Okula Sınavla Atanıp Atanmama Durumuna Göre İstenmeyen Davranış Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları ile çalıştıkları okula sınav ile atanıp atanmama durumu arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla t testi yapılmış ve sonuçlar tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26: Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranış Puanlarının Çalıştıkları Kuruma Sınav İle Atanıp Atanmama Durumu Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Sınavla Atanma	*N*	x̄	ss	t	p
Evet	78	8,55	1,62		
				1,946	0,249
Hayır	182	8,79	1,58		

Tablo 26'ya göre öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarının çalıştıkları kuruma sınav ile atanıp atanmama durumuna göre anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05).

Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre İstenmeyen Davranış Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları ile mezun oldukları fakülte türü arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gruplarına göre varyans analizi (ANOVA) testi yapılmış ve sonuçlar tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27. Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranış Puanlarının Fakülte Türü Değişkenine Göre Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Fakülte Türü	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	1,865	4	0,582	0,627	0,232
Grup içi	4,985	255	0,715		
Toplam	6,850	259			

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış puanlarında mezun oldukları fakülte türüne göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Öğretmenlerin Kişilik Tipleri ile İstenmeyen Davranış Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Öğretmenlerin kişilik tipleri ile karşılaştıkları istenmeyen davranış puanları arasındaki ilişkiyi tespit etmek için Korelasyon analizi yapılmış ve sonuçlar tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28: Öğretmenlerin Kişilik Tipleri ile Karşılaştıkları İstenmeyen Davranış Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi Sonuçları

Kişilik Tipleri		İstenmeyen Davranış Puanları
Nevrotiklik	r	0,816
	p	0,039
	N	260
Dışadönüklük	r	0,423
	p	0,019
	N	260
Deneyime Açıklık	r	0,154
	p	0,013
	N	260
Yumuşak başlılık	r	0,648
	p	0,024
	N	260
Sorumluluk	r	0,517
	p	0,021
	N	260

Tablo 28'e göre nevrotiklik puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında orta düzeyde ($r=0,66>0,30$), pozitif yönlü ($r>0$) ve anlamlı ($p<0.05$) bir ilişki bulunmuştur. Dışadönüklük puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında düşük düzeyde ($r=0.17<0.30$), pozitif yönlü ($r>0$) ve anlamlı ($p<0.05$) bir ilişki tespit edilmiştir. Deneyime açıklık puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında düşük düzeyde ($r=0.02<0.30$), pozitif yönlü ($r>0$) ve anlamlı ($p<0.05$) bir ilişki olduğu görülmüştür. Yumuşak başlılık puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında orta düzeyde ($r=0,41>0,30$), pozitif yönlü ($r>0$) ve anlamlı ($p<0.05$) bir ilişki bulunmuştur. Sorumluluk puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında düşük düzeyde ($r=0.26<0.30$), pozitif yönlü ($r>0$) ve anlamlı ($p<0.05$) bir ilişki tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çanakkale ili ortaöğretim kurumlarında görev yapan branş öğretmenlerin kişilik tiplerinin beş alt boyutunda ortalama puanlarının birbirine yakın olduğu ancak en çok puanı deneyime açıklık kişilik boyutunda aldıkları görülmüştür. Bu sonuca göre Çanakkale ili ortaöğretim kurumlarında görev yapan branş öğretmenlerin daha çok açık fikirli, meraklı, hayal gücü geniş, yaratıcı kişilik özellikleri göstermekte olduğu söylenebilir. Deneyime açıklık boyutundan sonra şefkatli, uysal, güvenilir, yardımsever kişilik özelliklerine sahip yumuşak başlılık boyutu; düzenli, çalışkan, öz-disiplini yüksek sorumluluk boyutu ve konuşkan, sosyal, neşeli dışadönük kişilik boyutu gelmektedir. Öğretmenler en az puanı nevrotiklik kişilik boyutunda almışlardır. Bu durumda Çanakkale ili ortaöğretim branş öğretmenlerinin kaygı, stres, güvensizlik, kendine acıma gibi kişilik özelliklerini en az düzeyde gösterdikleri söylenebilir. Sevgi (2017) araştırmasında öğretmenlerin kişilik özelliklerini ise sırasıyla yumuşak başlılık, dışadönüklük, deneyime açıklık, sorumluluk, duygusal tutarsızlık olarak belirlemiştir. Büyükuysal (2016) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin kişilik alt boyutlarının sırasıyla yumuşak başlılık, deneyime açıklık, sorumluluk, dışadönüklük, duygusal tutarsızlık olduğu sonucuna varılmıştır. Uğurlu (2012) araştırmasında öğretmenlerin en yüksek puan aldıkları kişilik tiplerini sırasıyla; gelişime açıklık, özdisiplin, uyumluluk, dışadönüklük ve nevrotiklik olarak belirtmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin kişilik tipleri ile yaş değişkeni arasında sorumluluk alt boyutunda anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Sonuca göre 41-50 yaş aralığında olan öğretmenlerin 21-30 yaş aralığındaki öğretmenlerden daha sorumluluk sahibi olduğu görülmektedir. Nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık kişilik tiplerinde öğretmenlerin yaşları açısından anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu durumda öğretmenlerin yaşları arttıkça deneyimlerinin de doğru orantılı bir şekilde arttığını söyleyebiliriz. Yaşı ve kıdemi diğerlerine göre fazla olan öğretmenlerin özdisiplini daha yüksek ve sorumlulukları daha gelişmiştir. İmre (2018) tarafından yapılan araştırmada dışadönüklük, yumuşak başlılık, duygusal tutarsızlık alt boyutlarında yaş değişkenine göre anlamlı bir farkın olmadığı ancak sorumluluk ve deneyime açıklık alt boyutlarında ise yaş açısından anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. 40-45 yaş arasında olan kişilerin sorumluluk puanlarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek, 25-29 yaş aralığında olan kişilerin de deneyime açıklık puanlarının diğer yaş gruplarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Uğurlu (2012) araştırmasında Beş Faktör Envanterinin özdisiplin ve duygusal denge alt boyutlarında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu belirtmektedir. Buna göre 41–50 yaş grubu öğretmenler; 25 ve altı yaş, 26–30 yaş ve 31–40 yaş grubu öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde özdisiplin özelliği göstermektedir.

Araştırmada öğretmenlerin kişilik tipleri ile medeni durum değişkeni arasında nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık ve sorumluluk kişilik tiplerinde anlamlı bir farkın olmadığı; yumuşak başlılık kişilik alt boyutunda ise medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Evli öğretmenlerin bekar öğretmenlerden daha yumuşak başlı olduğu sonucuna varılmıştır. Cebeci (2016) araştırmasında, öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmen tutumları ile medeni hal arasında anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir. Sonuca göre bekar öğretmenlerin evli öğretmenlere göre öğrencinin istenmeyen davranışlarına karşı tutumunun daha olumsuz olduğu görülmektedir. Bunda evli öğretmenlerin daha yumuşak başlı tavır sergilediğini söyleyebiliriz. Uğurlu (2012) araştırmasında medeni durum değişkeni ile gelişime açıklık, özdisiplin ve uyumluluk arasında anlamlı fark olduğu sonucuna varmıştır. Buna göre bekâr öğretmenler, evli öğretmenlere göre daha yüksek gelişime açıklık özelliği gösterirken evli öğretmenler de bekâr öğretmenlere göre daha yüksek özdisiplin ve uyumluluk özelliği göstermektedir.

Araştırmada nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk kişilik alt boyutlarında öğretmenlerin kişilik tiplerinin branşları açısından anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin branşlarının öğretmen kişiliğini belirleyici bir etken

olmadığı söylenebilir. Demirci (2003) araştırmasında, yumuşak başlılık, duygusal dengesizlik, gelişime açıklık kişilik tipleri ile branş arasında anlamlı bir fark olmadığını, dışadönüklük ve özdenetim kişilik alt boyutları ile branş değişkeni arasında anlamlı bir farkın olduğunu tespit etmiştir. Uğurlu (2012) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin kişilik tipleri puanları ile branş değişkeni arasında gelişime açıklık ve dışadönüklük alt boyutlarında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Arslan (2018) araştırmasında eğitim fakültesi öğrencilerinin okudukları bölüm değişkenine göre nevrotiklik, uyumluluk, deneyime açıklık ve sorumluluk alt boyutlarında anlamlı fark olduğunu tespit etmiştir. Elde edilen sonuçlar ile araştırmanın sonuçları benzerlik göstermemektedir.

Araştırmada öğretmenlerin kişilik tipleri ile kıdemleri arasında nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık alt boyutlarında anlamlı bir farkın olmadığı, bununla birlikte sorumluluk alt boyutunda kıdem değişkenine göre anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. 10-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin sorumluluk ortalama puanları 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum için sorumluluk düzeyinin deneyim süresiyle doğru orantılı bir şekilde değiştiğini söyleyebiliriz. Göksal (2017) araştırmasında sorumluluk ve deneyime açıklık alt boyutlarında grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu sonucuna varmıştır. Sonuçlara göre çalışma süreleri 21 yıl ve üzeri olan tecrübeli öğretmenlerin 1-5 ve 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlere göre daha sorumluluk sahibi olduğunu, hizmet süresi 1-5 ve 21 yıl üzeri olan öğretmenlerin hizmet süresi 6-10 yıl olan öğretmenlere göre daha deneyime açık olduğunu görülmektedir. Uğurlu (2012) araştırmasında mesleki kıdem değişkeni ile özdisiplin ve duygusal denge alt boyutları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna varmıştır. Buna göre 16–20 yıl kıdemi olan öğretmenler, 6–10 yıl kıdemi olan öğretmenlere göre daha yüksek özdisiplin özelliği göstermektedir.

Araştırmada nevrotiklik, dışadönüklük, yumuşak başlılık ve sorumluluk kişilik tipi alt boyutlarında anlamlı bir farkın olmadığı ancak deneyime açıklık kişilik boyutunda eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Doktora mezunu öğretmenlerin deneyime açıklık puanlarının yüksek lisans ve lisans mezunu öğretmenlerden, yüksek lisans mezunu öğretmenlerin puanlarının ise lisans mezunu öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Sevgi (2017) araştırmasında duygusal dengesizlik, yumuşak başlılık ve sorumluluk kişilik tiplerinde eğitim durumları açısından anlamlı bir farkın olmadığı, dışadönüklük ve deneyime açıklık kişilik alt boyutları ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farkın olduğu sonucuna varmıştır. Sonuçlara göre eğitim durumu lisans ve üstü olan öğretmenlerin dışadönüklük ve deneyime açıklık puanları lisans mezunu öğretmenlerden daha yüksektir. Elde edilen sonuçlar ile araştırmanın sonuçları örtüşmektedir. Araştırmanın sonucundan farklı bir sonuç Göksal (2017) tarafından yapılan araştırmada görülmektedir. Öğretmenlerin kişilik tipleri puan ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre sorumluluk alt boyutunda anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Sonuca göre ön lisans mezunu öğretmenlerin sorumluluk kişilik özelliğini lisans mezunu öğretmenlere göre daha fazla gösterdikleri görülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin kişilik tipleri puanları okul türü değişkenine göre dışadönüklük, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık alt boyutlarında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varılmıştır. Nevrotiklik ve sorumluluk kişilik tiplerinde okul türü değişkenine göre anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Mesleki ve teknik anadolu lisesinde görev yapan öğretmenlerin nevrotiklik ortalama puanlarının fen lisesinde çalışan öğretmenlerden; fen lisesinde çalışan öğretmenlerin de sorumluluk ortalama puanlarının mesleki ve teknik anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin fen liselerine sınavla yerleşmesi sebebiyle akademik düzeylerinin ve derse ilgilerinin yüksek oluşu ve öğretmenlerin bu tür okullarda mesleki ve teknik anadolu lisesinde görev yapan öğretmenlere göre daha az istenmeyen davranışla karşılaşması ile açıklanabilir. Titrek, Bayrakçı ve Zafer (2009) öğretmen ve okul yöneticileri ile gerçekleştirdikleri araştırmada okul yöneticilerinin duyguları yönetme yeterlikleri ile okul türü

arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varmışlardır. İlköğretimde görev yapan yöneticilerin, genel ve meslek liselerinde görev yapan yöneticilere göre; genel liselerdeki yöneticilerin ise meslek liselerinde görev yapan yöneticilere göre duyguları yönetmede daha başarılı oldukları görülmektedir. Elde edilen sonuçlar ile araştırmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Uğurlu (2012) tarafından yapılan araştırmada okul türü değişkeni açısından öğretmen kişilik tipi alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın öğretmenlerin kişilik tipleri puanları ile çalıştıkları kuruma sınav ile atanıp atanmama sonuçlarına baktığımızda nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık ve sorumluluk kişilik tiplerinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Çalıştığı kuruma sınavla atanmayan öğretmenlerin, sınav ile atanan öğretmenlerden daha yumuşak başlı oldukları sonucuna varılmıştır. Bu durum sınavla atanan öğretmenlerin sınavla öğrenci alan okullarda görev yapıyor olması ve bu sebeple öğrencilerinden akademik başarı, davranış, derse karşı ilgi ve tutumları açısından beklentilerinin yüksek olması ile açıklanabilir. Büyükuysal (2016) tarafından yapılan araştırmada ortaöğretim İngilizce öğretmenlerinin kişilik tipleri ile kuruma sınav ile atanıp atanmama durumu arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varılmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin mezun oldukları fakülte türü değişkenine göre kişilik tipleri puanlarında nevrotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık ve sorumluluk kişilik tipleri alt boyutlarında anlamlı bir farkın olmadığı, yumuşak başlılık kişilik tipinde fakülte türü değişkenine göre anlamlı bir farkın bulunduğu tespit edilmiştir. Buna göre ilahiyat fakültesi mezunu öğretmenlerin fen-edebiyat fakültesi mezunu öğretmenlerden daha yumuşak başlı olduğu görülmektedir. Sevgi (2017) ve Uğurlu (2012) yaptıkları araştırmalarda öğretmenlerin kişilik tipleri puanları ile mezun olunan fakülte arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmışlardır. Cebeci (2016) tarafından yapılan araştırmada Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı tutumlarının Fen-Edebiyat Fakültesi mezunu öğretmenlerine göre daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile yaşları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. 31-40 yaş arasında olan öğretmenler istenmeyen davranışla 51-60 yaş arasında olan öğretmenlere göre daha fazla karşılaştığı sonucuna varılmıştır. Keyik (2014)'te yaptığı araştırmasında istenmeyen öğrenci davranışlarıyla daha çok 35-44 yaş grubundaki öğretmenlerin karşılaştıkları sonucuna ulaşmıştır. Şenay (2011) tarafından yapılan araştırmada 31-40 yaş arasındaki öğretmenlerin öğrencileri ile 51 yaş üstü öğretmenlerin öğrencileri karşılaştırıldığında 31-40 yaş arası öğretmenlerin sınıflarında daha çok istenmeyen öğrenci davranışları ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Martin ve Shoho (2000) tarafından yapılan araştırma sonucunda öğretmenlerin yaşları ve deneyimlerinin süresi arttıkça sınıfın yönetimi üzerinde daha çok disipline oldukları saptanmıştır (akt. Karahancı, 2013). Karaman (2016) araştırmasında öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile yaşları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmıştır. Araştırmada öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile medeni durumları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Karaman (2016) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinde medeni hallerine göre anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bulut (2008) araştırmasında istenmeyen öğrenci davranışları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Elde edilen sonuçlar ile araştırmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. İlgar (2007) ve Cülha (2014) ise yaptıkları araştırmalarda evli öğretmenlerin sınıf yönetiminde daha etkin oldukları sonuçlarına ulaşmışlardır.

Araştırmada öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile branş değişkeni arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Dil dersi (İngilizce / Almanca / Arapça) öğretmenleri matematik ve Türk Dili ve Edebiyatı dersi öğretmenlerine göre; görsel sanatlar dersi öğretmenleri matematik dersi öğretmenlerine göre sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışıyla daha fazla karşılaştığı sonucuna varılmıştır. Bu durumun nedeni olarak matematik ve Türk Dili ve

Edebiyatı dersi öğretmenlerinin diğer öğretmenlere göre daha otoriter olmaları, öğrencilerin bu derslerden aldıkları notun akademik yaşantılarında daha önemli olduğu kanısında olmaları ve öğretmenlerin müfredat yoğunluğundan dolayı öğrencilerde olumsuz davranışa sebep olabilecek boş zaman tanımamaları olarak söyleyebiliriz. Sakallıoğlu (2014) araştırmasında öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranış ve bu davranışlara karşı kullandıkları stratejiler arasında branş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Tunç, Yıldız ve Doğan (2015) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin disiplin bozucu davranışların nedenleri ve çözüm yollarına ilişkin görüşlerinde öğretmenlik alanı değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Bahsi geçen sonuçlar araştırmanın sonuçları ile örtüşmemektedir. Ekici, R. ve Ekici, A. (2014) tarafından yapılan araştırmada sınıf içi istenmeyen davranışların görülme sıklığı öğretmenlerin branşlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre sınıf içi istenmeyen davranış en fazla Müzik dersinde görülmektedir. Daha sonra sırasıyla Görsel Sanat, Teknoloji ve Tasarım, Türkçe, Beden Eğitimi, Din Kültürü, İngilizce, Matematik ve Sosyal Bilgiler dersi takip etmektedir. En az istenmeyen davranış sınıf öğretmenlerinin dersinde görülmektedir. Araştırma sonucundan farklı olarak Danaoğlu (2009) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerin istenmeyen davranışlara ilişkin görüşleri ile derslere göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile kıdemleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler 15-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlere göre sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışıyla daha çok karşılaşmaktadır. Bu durum tecrübeli öğretmenlerin sınıf yönetiminde daha etkili olduğunu göstermektedir. Araştırmanın sonucu Dinçer ve Akgün (2015), Gülbahar (2017), Güner (2011), Güneş (2016), Ekici, R. ve Ekici, A. (2014), Sağlam (2018) araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Araştırmanın sonucundan farklı olarak Adıgüzel (2016); Karaman (2016); Sakallıoğlu (2014); Tunç, Yıldız ve Doğan (2015); Yüksel (2013) tarafından yapılan araştırmalarda kıdemin öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliğinde anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna varılmıştır. Keyik (2014) araştırmasında istenmeyen davranışlarla daha çok 21-29 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerin karşılaştığı tespit edilmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile eğitim durumları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Sonuca göre öğretmenlerin lisans, yüksek lisans ya da doktora mezunu olmaları sınıf yönetimi yeterliliklerini etkilememektedir. Dinçer ve Akgün (2015), Güneş (2016), Sağlam (2018), Yüksel (2013) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmenlerin eğitim durumları ve sınıf yönetimi becerileri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Elde edilen sonuçlar ile araştırmanın sonuçları örtüşmektedir. Araştırma sonuçlarından farklı olarak Gülbahar (2017) araştırmasında lisansüstü eğitim mezunu olan öğretmenlerin "Sınıf İçi Lider Öğretmenlik Becerileri Algı Ölçeği" nin geneline ilişkin algılarının lisans eğitimi mezunu öğretmenlerin algılarından daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Bu durum araştırmanın sonucuyla örtüşmemektedir. Balay ve Sağlam (2008) araştırmalarında lisansüstü eğitim alan öğretmenler sınıftaki bazı davranışları biraz olumsuz olarak tanımlarken ön lisans eğitim alanlar çok olumsuz olarak tanımlamışlardır. Şenay (2011) araştırmasında öğretmen ve yöneticilerin en son mezun oldukları okul durumu ile öğrencilerin bireysel davranışlarından kaynaklanan istenmeyen öğrenci davranışları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Yükseköğrenim gören yönetici ve öğretmenler öğrencilerin gösterdikleri istenmeyen davranışları daha profesyonel olarak tanımladıklarını, doğru yönlendirmeler yaptıklarını ve önleme yöntemlerini de yerinde ve zamanında kullandıklarını belirtmiştir. Araştırmada öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile görev yaptıkları okul türü arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Anadolu lisesinde çalışan öğretmenler fen lisesi ve güzel sanatlar lisesinde çalışan öğretmenlerden, mesleki ve teknik anadolu lisesi ve anadolu imam hatip lisesinde çalışan öğretmenler fen lisesinde çalışan öğretmenlerden daha çok istenmeyen öğrenci davranışıyla karşılaşmaktadır. Aktaş (2019) yaptığı araştırmada yerleştirme puanı düşük ve yerleştirme puanı

yüksek okulların her ikisinde de öğrencilerin sınıf içi disiplin sorunlarının sıklıkla görüldüğünü belirtmektedir. Araştırma sonuçları okulların yapıları ile niteliklerinin, öğretmenlerin disiplin sorunları karşısında gösterdikleri tepkileri etkilediğini göstermektedir. Yerleştirme puanı yüksek olan okullarda öğretmenlerin daha olumlu ve etkili tepki verdikleri, yerleştirme puanı düşük olan okullarda öğrencilerin daha yüksek düzeyde olumsuz davranış sergilediği ve öğretmenlerin tepkilerinin öğrencileri disiplin kuruluna sevk etme ya da idareye yönlendirme olduğu görülmektedir. Karaman (2016) araştırmasında öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile çalıştığı okul türü arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmıştır. Araştırmada öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile görev yaptıkları kuruma sınav ile atanıp atanmama durumu arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Ancak öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranış puan ortalamalarına bakıldığında sınavla atanmayan öğretmenlerin ortalamalarının sınav ile atanan öğretmenlerin ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile mezun oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Burç (2006), Bozbaş (2015), Dinçer ve Akgün (2015), Şahin ve Altunay (2011), Yüksel (2013) yaptıkları araştırmalarda öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileriyle eğitim durumları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Akın (2006) araştırmasında eğitim fakültesi ve fen-edebiyat fakültesi mezunu öğretmenlerin eğitim enstitüsü ve diğer okul mezunlarından sınıf yönetimi becerileri açısından daha iyi oldukları sonucuna varmıştır. Gülünay-Sivri (2012) araştırmasında öğretmenlerin mezun oldukları kuruma göre plan-program etkinlikleri, ilişki düzenlemeleri konularında ve sınıf yönetimi eğilimlerinde eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin puanları eğitim yüksekokulu, eğitim enstitüsü ve diğer yükseköğretim kurumları mezunu öğretmenlerden daha yüksek olduğunu belirtmektedir.

Öğretmenlerin nevrotiklik puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki görülmektedir. Dışadönüklük puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Deneyime açıklık puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Yumuşak başlılık puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki, sorumluluk puanı ile istenmeyen davranış puanı arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Etkili öğretmenlerin sınıflarında öğrencilerin öğrenme motivasyonları, istek ve katılımları yüksektir. Bunda öğretmenlerin sahip olduğu kişilik özelliklerinin de etkisi vardır. Etkili öğretmenlerin genelde insan sevgisi, adalet duygusu, sorumluluk, kararlılık, tutarlılık, disiplin, empati, sabır, güvenirlik, içtenlik gibi vasıflara sahip oldukları görülmektedir (Özsoy, 2003). Araştırma sonuçlarına göre nevrotiklik ve yumuşak başlılık puan ortalamaları yüksek olan öğretmenler sınıflarında istenmeyen öğrenci davranışıyla daha fazla karşılaşmaktadır. Alan yazında öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliği ile ilgili yapılan araştırmaların yumuşak başlılık kişilik boyutundaki sonuçları ile araştırmanın sonuçları farklılık göstermektedir. Sırasıyla deneyime açıklık, dışadönüklük ve sorumluluk puan ortalamaları yüksek olan öğretmenler sınıflarında istenmeyen öğrenci davranışlarıyla nevrotiklik ve yumuşak başlılık puan ortalamaları yüksek olan öğretmenlere göre daha az karşılaşmaktadır. Deneyime açıklık, dışadönüklük ve sorumluluk kişilik özelliklerine sahip öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda daha başarılı olduklarını söyleyebiliriz. Dengesiz davranışlar sergileyen bir öğretmenin öğrencileri de nasıl davranacakları konusunda karar veremezler. Bazen çok izin verici bazen çok otoriter olan bir öğretmen öğrenciye güven vermez ve sınıfında karışıklık meydana gelebilir. Funder (2007), nevrotiklik kişilik boyutunda yüksek puan alan öğretmenleri mutsuz, yaşam stresiyle başa çıkan ve işinden memnun olmayan kişiler olarak tanımlamaktadır. Yumuşak başlılık, öğretmenlerin sahip olması gereken bir vasıftır ancak sınıfta öğrencilere sürekli bu kişilik özelliği yansıtılırsa öğrenci bu durumu suistimal edebilir. Bu sebeple öğretmen yumuşak başlı ve otoriter kişilik özelliklerini dengede tutmalıdır. Burkett (2011)

araştırmasında dönüşümsel liderlik ve sınıf yönetiminin etkililiği ile deneyime açıklık ve sorumluluk kişilik tipleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Jones (2017) araştırmasının sonuçlarında kentsel ve kırsal bölgelerdeki oldukça etkili öğretmenlerin dışadönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk ve deneyime açıklık puanlarının yüksek olduğunu, duygusal dengesizlik puanlarının ise düşük olduğunu belirtmektedir.

Öğrencilerin ve öğretmenlerin sınıf yönetimi algıları farklı olduğu için sonraki araştırmalara hem öğretmenler hem de öğrenciler dahil edilebilir. Araştırma sonuçları farklı illerde çalışan öğretmenler dahil edilerek genişletilebilir. Öğretmenlere sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışları yönetebilmeleri, öğrenciyle olumlu ilişkiler kurabilmeleri açısından okul yöneticileri hizmet içi eğitim seminerlerine önem vermeli ve öğretmenlerini bu seminer çalışmalarına katılmaları için teşvik etmelidir. Bireyler meslek seçimlerinde sahip oldukları kişilik özelliklerini de göz önünde bulundurmalıdırlar. Ülkemizde eğitim fakülteleri öğretmenlik alanına giriş şartları yeniden düzenlenebilir. Genel akademik başarının ölçüldüğü ortak sınavların yanı sıra öğrencilerin yetenekleri ve kişilik özellikleri de dikkate alınmalıdır. Öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerin programlarında öğretmen adaylarının mesleki kişilik özelliklerinin gelişimine yönelik uygulamalar daha çok yer almalıdır. Öğretmenler kendilerini geliştirmek adına alanlarında akademik çalışmalar yapmaları konusunda teşvik edilmelidir. Öğretmen kişiliğinin sınıf yönetimindeki etkisinden dolayı okul rehberlik servislerinin öğretmenlere de gerekli rehberlik hizmetleri vermesi sağlanabilir.

Kaynakça

Adıgüzel, İ. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize. "https://doi.org/10.31795/baunsobed.581904"

Agba, A.M.O., Ikoh, I.M., & Noah I.A. (2010). Teachers' leadership style, classroom variables and students' academic performance in Calabar Metropolis, Nigeria. *Educational Research, 1(6), 178-185.*

Akın, U. (2006). *Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat. "https://doi.org/10.31795/baunsobed.581904"

Aksoy, S. (2013). *Öğrencilerde görülen istenmeyen davranışların nedenleri ve çözüm yolları ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep. "https://doi.org/10.17218/hititsosbil.450351"

Aktaş, A. (2019). *Sınıf yönetiminde sınıf içi disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda yönetici ve öğretmen görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul." https://doi.org/10.17755/esosder.332783"

Allen, K.P. (2010). Classroom management, bullying and teacher practices. *The Professional Educator, 34(1).*

Alkan, B. H. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin istenmeyen davranışlarla baş etme yöntemleri ve okulda şiddet* (Yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde. "https://doi.org/10.1501/sbeder_0000000052"

Arslan, A. (2018). Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki kişilik tipleri ile beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişki (Yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya. "https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.52925-613930"

Aydın, A. (2013). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.

Bacanlı, H., Tahsin İ., Aslan, S. (2009). Beş Faktör Kuramına Dayalı Bir Kişilik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. *7(2), s. 261-279.* "https://doi.org/10.30964/auebfd.550150"

Balay, R. ve Sağlam, M. (2008). Sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. *V(II), 1-24*. "https://doi.org/10.17679/iuefd.16380134"

Bonke, A. O., Semudara, A. (2011). The relationship between teachers' effectiveness and management of classroom misbehaviours in secondary schools. *Psychology*. *Vol. 2, No. 9, 902-908. Doi: 10.4236/psych.2011.29136.* "https://doi.org/10.4236/psych.2011.29136"

Bozbaş, Y. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ve sınıf yönetimi beceri algıları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. "https://doi.org/10.17679/inuefd.394585"

Bulut, M. (2008). *İlköğretim okullarında istenmeyen öğrenci davranışlarının sınıf öğretmenlerinin performansına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Afyon. "https://doi.org/10.32709/akusosbil.479290"

Burç, E. D. (2006). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri* (Yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu. "https://doi.org/10.11616/basbed.vi.455798"

Burkett, M. Clyde (2011). *Relationships among teachers' personality, leadership style, and efficacy of classroom management* (The degree of doctor). The University of Southern Missisipi, Educational Leadership and School Counseling, America.

Büyükuysal, E. (2016). *Ortaöğretim İngilizce öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımları ile kişilik tipleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak. "https://doi.org/10.31795/baunsobed.581904"

Byrne, K. C. (2017). *Teacher self-efficacy in classroom management amongst novice Middle School Teachers* (Doctoral dissertations). Concordia University, Canada.

Cebeci, B. (2016). *İlköğretim kurumlarında öğrencilerin istenmeyen davranışlarına dair öğretmen tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. "https://doi.org/10.29029/busbed.494469"

Cülha, A. (2014). *Eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenler ile diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa. "https://doi.org/10.31795/baunsobed.645327"

Çalık, T. (2015). *Sınıf yönetimi*. Küçükahmet, L. (Ed.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Dal, M. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla baş etmede kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum. "https://doi.org/10.14687/jhs.v15i2.5107"

Danaoğlu, G. (2009). *Sınıf ve branş öğretmenlerinin 5. sınıflarda karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlarla baş etme stratejileri* (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana. "https://doi.org/10.7827/turkishstudies.6175"

Demirci, S. (2003). *Öğretmenlerde beş faktör kişilik özellikleri ile iş doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon. "https://doi.org/10.29157/etusbe.123"

Dinçer, Ç., & Akgün, E. (2015). Okul öncesi öğretmenleri için sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*. *40(177), 187-201.* "https://doi.org/10.14527/9786053641803.01"

Doğar, A. (2013). *İlköğretim ikinci kademe (6, 7 ve 8. sınıflar) beden eğitimi derslerinde öğrencilerde görülen istenmeyen davranışlar ve öğretmenlerin yaklaşımlarının değerlendirilmesi* (Doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum. "https://doi.org/10.1501/sporm_0000000146"

Donovan, M.S., & Cross, C.T. (2002). *Minority students in special and gifted education*. Washington, DC: National Academy Press.

Durulmuş, M. (2018). *Bir kamu ilkokulunda öğrencilerin istenmeyen davranışlarının nedenlerine ve çözümüne ilişkin durum çalışması* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. "https://doi.org/10.1501/egifak_0000001322"

Ekici, R., & Ekici, A. (2014). Sınıf yönetiminde istenmeyen öğrenci davranışlarının ilkokul ve ortaokullarda karşılaştırmalı incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*. *Sayı: 59; 107118.*

Erden, M. (2014). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Arkadaş Yayınları.

Funder, D.C. (2007). *The personality puzzle*. Norton, New York.

Ghazi, S. R., Shahzada, G., Tariq, M., & Khan, A. Q. (2013). Types and causes of students' disruptive behavior in classroom at secondary level in Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan. *American Journal of Educational Research*. *1(9), 350-354. doi:10.12691/education-1-9-1*. "https://doi.org/10.12691/education-1-9-1"

Göksal, M. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin beş faktör kişilik özellikleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş. "https://doi.org/10.15285/maruaebd.372496"

Gülbahar, B. (2017). Investigation of perceptions regarding teacher leadership among secondary school teachers in Turkey. *Journal of Education and Training Studies [Redfame]*. *Vol. 5, No.2, 111-119.* "https://doi.org/10.11114/jets.v5i2.2040"

Gülünay-Sivri, D. (2012). *İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi eğilimlerinin belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. "https://doi.org/10.1501/ozlegt_0000000079"

Güner, N. (2011). Kaynaştırma sınıflarında çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. *19(3), 691-708*. "https://doi.org/10.1501/ozlegt_0000000079"

Güneş, A. M. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri, teknoloji kullanımları ve öz yeterlik inançları arasındaki ilişki* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. "https://doi.org/10.17522/balikesirnef.506518"

Güven, S. ve Özdel, İ. (2016). Sınıf ve branş öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlarla baş etme yolları. *XV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Muğla, Turkey,11-14 Mayıs.* "https://doi.org/10.21666/mskuefd.72396"

Hadas, M. (2011). Incorporating learning style and personality preferences into an oral communication course syllabus. (*ERIC document reproduction service No. ED519104*).

İlgar, Lütfü (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma* (Doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. "https://doi.org/10.18505/cuifd.48040"

İmre, C. (2018). *Orta düzey yöneticilerinin beş faktör kişilik özelliklerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Gedik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Jahangiri, M. (2016). Teachers' personality and students' learning motivation. *Academic Journal of Psychological Studies. 5(3), 208-214.*

Jones, S. Cecil (2017). *Identifying effective characteristics for teaching in urban and suburban settings.* (Doctor of Psychology). University of the Rockies, USA.

Karahancı, E. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin düşük düzeyde istenmeyen davranışlarına yönelik tepkilerinin nitel bir analizi (Kars ili ilköğretim okulları örneği)* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. "https://doi.org/10.14520/adyusbd.398385"

Karaman, S. Z. (2016). *Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlilikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişki (Bitlis ili-Ahlat ilçesi örneği)* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. "https://doi.org/10.17218/husbed.58800"

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kayıkçı, M. (2013). *İlkokullarda sınıf öğretmenlerinin sınıf içinde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlarla baş etme yolları (ödül ceza yöntemi)* (Yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. "https://doi.org/10.7827/turkishstudies.6175"

Keyik, H. (2014). *İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla baş etmede kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri* (Yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur. "https://doi.org/10.14687/jhs.v15i2.5107"

Kılıçoğlu, C. (2015). *Sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin baş edebilme yöntem ve teknikleri* (Yüksek lisans tezi). Toros Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Korkmaz, İ. (2005). *İstenmeyen davranışların önlenmesi, sınıf yönetimi*. Kaya, Z. (Ed.). Ankara: Pegem Yayınları. "https://doi.org/10.14527/9786052418864.10"

Lemov, D. (2010). *Teach like a champion: 49 techniques that put students on the path to college*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Martin, N. K. & Shoho, A. R. (2000). The influence of teacher characterstics on classroom management style. Paper presented at: *Annual Conference of the Southwest Educational Research Association, Dallas, January.*

Marzano, R.J., Marzano, J.S., Pickering, D.J. (2009). Classroom management that works: research-based strategies for every teacher. *Alexandria, VA: Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.*

Öz, Y. (2018). *İlkokul, ortaokul ve lisede matematik derslerinde karşılaşılan istenmeyen davranışlar ve öğretmenlerin bu davranışlarla baş etme stratejileri – Erzurum merkez*

örneği (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum. "https://doi.org/10.7827/turkishstudies.6175"

Özgözgü, E. Ö. (2007). *Lise öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlarla baş etme stratejileri* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Özsoy, O. (2003). *Etkin öğretmen etkin öğrenci etkin eğitim*. İstanbul: Hayat Yayınları.

Poole, I. R., & Evertson, C. M. (2013). *Elementary classroom management*. Hattie, J. & Anderman, E. M. (Eds.). *International guide to student achievement*. New York, NY: Routledge.

Sağlam, H. (2018). *Öğretmenlerin duygusal zekaları ve öz yeterlik inançları ile sınıf yönetim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu. "https://doi.org/10.24106/kefdergi.357971"

Sakallıoğlu, A. (2014). *Ortaokullarda görev yapan branş öğretmenlerinin sınıf içerisinde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bunları yönetmede kullandıkları stratejiler* (Yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. "https://doi.org/10.18037/ausbd.415621"

Sevgi, F. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin kişilik tipleri ile sınıf yönetim stilleri arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından incelenmesi (Kayseri ili örneği)* (Yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri. "https://doi.org/10.17498/kdeniz.309391"

Sözer, E. (1996). Üniversitelerde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. *6(2), 7–21.* "https://doi.org/10.17860/mersinefd.329743"

Sun, Rachel C. F., Shek, Daniel T. L. (2012). Student classroom misbehavior: An exploratory study based on teachers' perceptions. *The scientific world*: *Doi: 10.1100/2012/208907*. "https://doi.org/10.1100/2012/208907"

Şahin, İ., Altunay, U. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları. *İlköğretim Online*. *10(3), 905-918.*

Şenay, K. (2011). *İlköğretim okulları birinci kademede görevli yönetici ve öğretmen algılarına göre istenmeyen öğrenci davranışları ve önleme yöntemleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. "https://doi.org/10.18069/fusbed.82121"

Titrek, O., Bayrakçı, M., Zafer, D. (2009). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*. *17, 1-28.* "https://doi.org/10.15285/ebd.76607"

Tunca, Ö. (2010). *Duygusal zeka düzeylerinin sınıf yönetimi becerilerine etkisi ve bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. "https://doi.org/10.14520/adyusbd.591091"

Tunç, B., Yıldız, S., Doğan, A. (2015). Meslek liselerinde disiplin sorunları, nedenleri ve çözümü: bir durum analizi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. *15 (2), 384-403.* "https://doi.org/10.17240/aibuefd.2015.15.2-5000161330"

Uğurlu, B., (2012). *Resmi liselerde çalışan öğretmenlerin kişilik özellikleri ile kullandıkları disiplin stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. "https://doi.org/10.14520/adyusbd.835"

Wedhanti, N. K., & Sasih, L. L. (2017). An analysis of classroom students' misbehaviors in Mechanical Engineering Department class of grade XI in SMK Negeri 3 Singaraja. *International Journal of Language and Literature*. *1(1), 89-98.* "https://doi.org/10.23887/ijll.v1i1.9622"

Yegin, A. (2007). *Meslek lisesi öğrencilerinde görülen istenmeyen davranışlarda yönetici ve öğretmenlerin etkileri* (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yüksel, A. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi (Afyonkarahisar ili örneği)* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. "https://doi.org/10.1501/ozlegt_0000000079"